

Els Castells: història i cultura

Els castells s'integren en el paisatge quotidià de la majoria de les nostres poblacions, només en la província de València podem comptar un centenar d'aquestes construccions. A més a més, estan protegits baix la consideració de Bens d' Interès Cultural. Una mirada cap al seu perfil ens trasllada a temps passats i s'associa als records de la infantesa.

PLAN

1.- UN REFUGI DEFENSIU

2.-ELEMENTS DE DEFENSA

3.- TORRE DE L'HOMENATGE

4.- L'ALCÀSSER ÀRAB

5.- LA FORTALESA CRISTIANA

6.- ELS CASTELLS PALAU

1.-UN REFUGI DEFENSIU

La paraula “castell” prové del llatí, *castellum*, diminutiu de *castrum*. El seu significat està relacionat amb la defensa i el resguard. Aquesta construcció es un refugi aïllat, situat generalment en un lloc elevat i espadat, de difícil accés protegit per muralles i, de vegades, per un fossat, que adapta la seva construcció al terreny.

També té una funció dissuasiva davant dels atacs, per aquest motiu es triaven llocs estratègics i escarpats on s'establia la població voltada de muralles.

Targeta màxima (Banyeres de Mariola 2002)

2.-ELEMENTS DE DEFENSA

Les parts superiors del murs estaven reforçades amb merlets, baluards i lladroneres, i les inferiors amb engruiximents, que repel·lien els atacs. També hi havia passos de ronda i torres sentinella que constituïen un reducte de resistència entre els adarbs. A més d'aïllaments amb fossat i pont llevadís.

Als llocs estratègics com els ponts o les portes d'accés a les ciutats, s'edificaven les barbicanes.

Matasegell especial commemoratiu

Targeta entero postal (Ponferrada 67) Industrias Gráficas España.

2.-ELEMENTS DE DEFENSA

El fossat era una profunda excavació, que habitualment s'omplia d'aigua, i formava una barrera contra els atacs al recinte murallat del castell. Era una estructura que dificultava l'accés amb ariets o torres de setge, que necessitaven estar prop del mur. També obstaculitzava la utilització de túnels per col·lapsar els murs.

Matasegell especial commemoratiu

Targeta entero postal (Coca 67) Industrias Gráficas España.

3.- TORRE DE L'HOMENATGE

D'entre els elements defensius destaca la Torre de L'Homenatge, un xicotet castell situat sovint dins del gran. Era un edifici fortificat que servia habitualment com a residència del senyor feudal. Si els murs exteriors queien, els defensors podien retirar-se en aquesta construcció per a la defensa final.

3.- TORRE DE L'HOMENATGE

S'anomena torre de l'homenatge perquè era el lloc on l'alcaid jurava defensar i guardar per al seu senyor la fortalesa. Es troba a la posició més segura i amagada en relació a un possible atac. Amb el pas del temps va augmentar la seua mida i es va envoltar per una o varies torres menors on habitaven els servents i convidats.

Targeta postal amb segell personalitzat (Nogales-Badajoz, 2008).

4.- L'ALCÀSSER ÀRAB

Les ciutats islàmiques estaven dotades d'un perímetre emmurallat - la medina- ,en el punt més elevat de la qual es trobava l'*alcasser* o l'*alcassaba*, que disposava de muralla pròpia. Extramurs de la medina creixien els raval, barris perifèrics d'artesans i comerciants.

Matasegell especial commemoratiu

Targeta entero postal (Almodóvar 67) Industrias Gráficas Españolas .

4.- L'ALCÀSSER ÀRAB

Associat a l'alcàsser s'ubicava l'alcassaba, un recinte fortificat amb la funció de defensa militar d'una població i els seus contorns. Era una construcció on residia el governador i la seua guarnició que, sovint, formava un petit barri militar amb habitatges i serveis: la ciutadella. El recinte de l'Alhambra conté l'alcassaba més ben conservada de la Península Ibèrica.

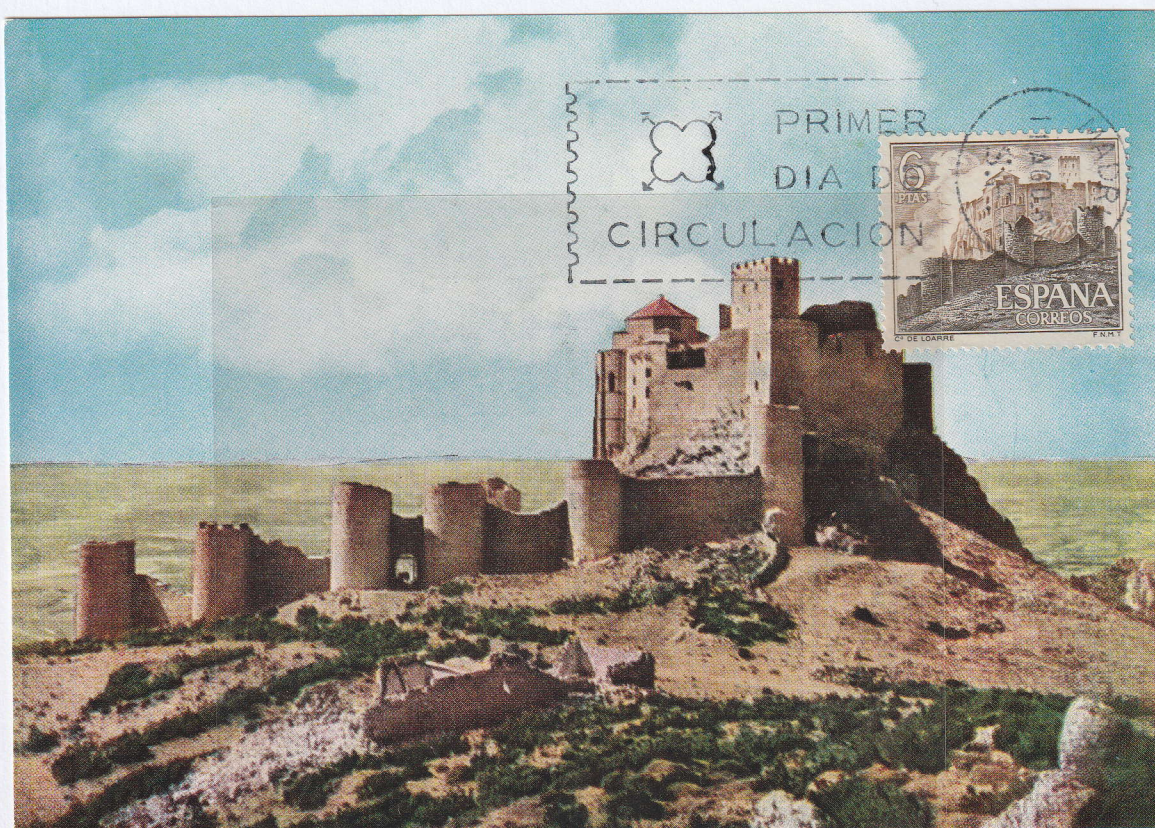
Rodet especial commemoratiu

Targeta entero postal sèrie turisme T.600.000 (Almeria 1990).

5.- LA FORTALESA CRISTIANA

Molts castells islàmics es convertiren en residència de senyors o batles, amb la finalitat de controlar i administrar el territori, la població de la qual era majoritàriament morisca. Amb la conquesta de Granada, l'últim reducte islàmic, es va produir un canvi a les fronteres que va provocar l'abandó de molts castells que havien perdut el seu valor defensiu.

Targeta entero postal (Loarre 67).

5.- LA FORTALESA CRISTIANA

A partir del segle XVI, els progressos en l'artilleria de foc van canviar el concepte de fortificació, es van construir noves fortaleses d'ús purament militar. Es van modificar els traçats i els angles de construcció dels castells, es van reduir i reforçar les muralles i es construïren plataformes resistents per als canons.

Targeta entero postal (Belmonte 67).

6.-ELS CASTELLS PALAU

La noblesa perdia poder davant de la reialesa i els castells deixaren d'exercir un control sobre el territori. Va ser aleshores quan començà l'auge dels castells palau. Estes construccions s'edificaven dins de les poblacions, eren de dimensions més modestes i de planta quadrangular, voltats d'una o dues muralles, flanquejats per torres en els cantons. En el centre hi havia la torre de l'homenatge i altres dependències.

Fullet bloc italià (Intereuropeu 82).

6.-ELS CASTELLS PALAU

Els castells palau, habitualment, eren les residències de la reialesa o de qualsevol personatge de relleu. Es convertiren en edificis de luxe i prestigi. Els palaus, normalment, no solien estar tan fortificats com els castells. En l'actualitat, molts d'aquets edificis històrics s'utilitzen com a museus, hotels o parlaments.

Fullet bloc 550 aniversari de la proclamació de la reina Isabel T. 80.000, 2024.